

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

DRP-II-0702-06-IK/11

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 8. 06. 11.

nr 2984 podpis [signature]

Warszawa, dnia 7. 06. 2011 r.

[signature]
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 8. 06. 11. zał. [initials]
nr 1662 podpis [signature]

Pani
Grażyna Anna Sztark
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

szanowną Pani Marszałek,

W odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Władysława Ortyła złożone na 75. posiedzeniu Senatu w dniu 28 kwietnia 2011 r. w sprawie zmniejszenia środków finansowych na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu przedstawiam poniższe wyjaśnienie:

Plan finansowy Funduszu Pracy na 2011 rok, stanowiący załącznik do uchwalonej przez Sejm RP w dniu 20 stycznia br. ustawy budżetowej na rok 2011 zakłada, że wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wyniosą 3.235.080 tys. zł.

W trakcie prac Parlamentu nad ustawą budżetową na 2011 rok, w ramach zaplanowanej kwoty wydatków Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu dokonano zmiany struktury tych wydatków, która pozwoliła na zwiększenie puli środków przeznaczanej dla powiatowych urzędów pracy o 464 mln zł, co przyniosło skutek w postaci zwiększenia limitów dla województw i poszczególnych powiatowych urzędów pracy o ok. 30% w stosunku do kwot naliczonych na podstawie planu finansowego Funduszu Pracy w wersji przekazanej przez Radę Ministrów pod obrady Sejmu.

Zwiększenie w bieżącym roku wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu może być dokonane wyłącznie poprzez zmianę planu finansowego Funduszu

Pracy na 2011 rok na podstawie art. 29 ust. 12 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którym *zmiany kwot przychodów i kosztów państwowego funduszu celowego ujętych w planie finansowym dokonuje odpowiednio minister lub organ dysponujący tym funduszem po uzyskaniu zgody Ministra Finansów i opinii sejmowej komisji do spraw budżetu.*

Reagując na napływające wnioski instytucji realizujących zadania finansowane ze środków Funduszu Pracy, w dniu 25 lutego 2011 r. Minister Pracy i Polityki Społecznej wystąpił do Ministra Finansów o wyrażenie zgody na zmianę planu finansowego Funduszu Pracy na 2011 rok skutkującą zwiększeniem wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu o kwotę 1.200 mln zł. W tym samym dniu Minister Pracy i Polityki Społecznej wystąpił o opinię Sejmowej Komisji Finansów Publicznych. W dniu 7 marca 2011r. Minister Finansów odmówił udzielenia takiej zgody uzasadniając ją wdrożeniem procedur oszczędnościowych dotyczących konieczności ograniczenia nadmiernego deficytu instytucji rządowych i samorządowych do 3 % PKB w 2012 r.

Minister Pracy i Polityki Społecznej ponownie wystąpił w dniu 11 kwietnia 2011 r. z wnioskiem do Ministra Finansów i Sejmowej Komisji Finansów Publicznych w celu dokonania zwiększenia wydatków Funduszu Pracy w 2011 r. tym razem o kwotę 1.500 mln zł, która obejmuje uzasadnione potrzeby krajowego rynku pracy. Wniosek ten nie został do chwili obecnej rozpatrzony, zarówno przez Ministra Finansów jak i Sejmową Komisję Finansów Publicznych.

Jednocześnie pragnę poinformować, że rezerwa środków Funduszu Pracy naliczona na podstawie ustawy budżetowej – aktualnie dostępny instrument dodatkowego wsparcia działań urzędów pracy - jest przeznaczona w bieżącym roku na finansowanie:

- programów specjalnych – 75,5 mln zł;
- programów aktywizacji bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe – 40 mln zł,
- programów aktywizacji bezrobotnych zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi – 20 mln zł;
- programów zwiększających aktywność zawodową bezrobotnych w wieku 45/50 plus – 20 mln zł.

Odnosząc się do pytania o możliwość różnicowania wysokości przyznawanych środków Funduszu Pracy w zależności od istniejącego w danym regionie poziomu bezrobocia należy wskazać, że środki Funduszu Pracy przyznawane samorządom województw oraz samorządom powiatowym na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004

r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.) ustalane są według algorytmu na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2009 r. *w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie* (Dz. U. z 2009 r. Nr 123, poz. 1019). Wysokość kwot środków Funduszu Pracy określanych na podstawie ww. rozporządzenia, przeznaczonych na realizację zadań w poszczególnych województwach jest uzależniona od wielu różnych czynników wskazanych w tym rozporządzeniu, w tym także od stopy bezrobocia. Minister Pracy i Polityki Społecznej nie ma podstawy prawnej do dodatkowej korekty kwot ustalonych na podstawie przepisów powołanego wyżej rozporządzenia.

Ponadto należy także wskazać, że środki na działalność powiatowych urzędów pracy mogą być pozyskiwane również ze źródeł innych niż Fundusz Pracy. Środki te mogą być pozyskiwane przez powiatowe urzędy pracy między innymi w ramach realizowanych projektów, które są finansowane ze środków unijnych. Należy także podkreślić, że wysokość środków pozyskiwanych przez konkretny powiatowy urząd pracy jest uzależniona w dużym stopniu od jego aktywności oraz kreatywności w zakresie opracowywania kompleksowych działań na rzecz bezrobotnych.

Odnosnie refundacji wypłacanych wynagrodzeń młodocianym pracownikom informuję, iż Fundusz Pracy wspomaga finansowanie kształcenia zawodowego młodocianych na dwa sposoby:

- 1) po pierwsze, zgodnie z art. 12 ust. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. 2008, Nr 69, poz. 415 z późn. zm.), jest to możliwość refundacji pracodawcom wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnianych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, realizowanego w dwóch formach: nauki zawodu (2-3 lata) lub przyuczenia do pracy (3-6 miesięcy); zgodnie z przepisami wynagrodzenie młodocianych może być refundowane w kolejnych latach nauki zawodu odpowiednio do wysokości 4%, 5% i 6% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej i są to obecnie kwoty rzędu 137 zł, 171 zł i 206 zł.; przy formie przyuczenia do pracy refunduje się do 4% przeciętnego wynagrodzenia (137 zł). Dystrybucją tych środków zajmują się Ochotnicze Hufce Pracy. Samorząd województwa określa, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady zatrudnienia, na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności, wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia

i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych. Zawody, za które możliwe jest dokonywanie refundacji powinny być zawodami, na które jest zapotrzebowanie (tzw. deficytowymi pod względem podaży siły roboczej) na rynku pracy, aby młodociani kończący kształcenie zawodowe nie zasilali szeregów bezrobotnych;

- 2) po drugie, od 2009 roku na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 55 ustawy *o promocji zatrudnienia (...)* z Funduszu Pracy wypłacana jest pracodawcom obligATORYJNA dotacja za wykształcenie młodocianego po zakończeniu przygotowania zawodowego (wcześniej finansowana z budżetu); przy 2-letnim okresie kształcenia w wysokości 4 587 zł, przy 3-letnim okresie kształcenia - 7 645 zł, a w przypadku przyuczenia do pracy – 240 zł za każdy miesiąc kształcenia; kwoty te podlegają waloryzacji o wskaźniki inflacji, a ich wysokość wynika z przepisu art. 70b ustawy z dn. 7 września 1991 *o systemie oświaty* (Dz. U. 2004, Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.). Dystrybucja tych środków realizowana jest przez gminy.

W planie finansowym Funduszu Pracy na rok 2011, przyjętym w ustawie budżetowej, środki przeznaczone dla Ochotniczych Hufców Pracy na refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników określone zostały na kwotę 170 mln zł. Taką kwotą środków dysponuje Komendant Główny OHP z przeznaczeniem na zawieranie nowych umów z pracodawcami oraz na wypłatę refundacji wynikających z umów zawartych w roku 2009 i 2010. W ubiegłym roku wydano na ten cel kwotę 230 mln zł.

Należy także dodać, iż środki z Funduszu Pracy przeznaczone w 2010 roku na obligacyjne dotacje za wykształcenie młodocianych pracowników były znacznie wyższe niż środki skierowane na refundację wynagrodzeń i przekroczyły 330 mln zł. Natomiast w planie Funduszu Pracy na rok 2011 przewidziano kwotę 303 mln zł.

W dniu 27 kwietnia br. Minister Pracy i Polityki Społecznej po odrzuceniu poprzednich wniosków ponownie wystąpił z wnioskiem do Ministra Finansów i Sejmowej Komisji Finansów Publicznych o zwiększenie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na refundowanie wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników kształcących się w zawodach wysoce deficytowych na rynku pracy i uczestników Ochotniczych Hufców Pracy o kwotę 80 mln zł.

W dniu 12 maja br. Minister Finansów na podstawie art. 29 ust. 12 ustawy *o finansach publicznych* wyraził zgodę na zwiększenie wydatków Funduszu Pracy określonych w planie finansowym na rok 2011 - zgodnie z wnioskiem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2011 r. Ponadto Sejmowa Komisja Finansów

Publicznych w dniu 13 maja br. również pozytywnie zaopiniowała ww. wniosek. Powyższe pozwoli na zmianę planu finansowego Funduszu Pracy na 2011 rok poprzez zwiększenie puli środków Funduszu Pracy przeznaczonych dla OHP na refundację wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników o kwotę 80 mln zł. Obecnie finalizowane są prace nad ustaleniem kryteriów podziału tych środków, ponieważ jak wynika z szacunków OHP, dodatkowe środki i tak nie wystarczą na pokrycie zapotrzebowania pracodawców wynikającego ze złożonych wniosków o zawarcie umowy o refundację.

Należy także wyjaśnić, iż ograniczenie środków Funduszu Pracy na refundowanie pracodawcom wynagrodzeń wypłacanych młodocianym nie pozbawia młodzieży możliwości kształcenia w formie praktycznej nauki zawodu, gdyż pracodawcy, którzy podpisali z młodocianymi umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego są tymi umowami związani i powinni je kontynuować. Pracownicy młodociani stanowiąc niewykwalifikowaną siłę roboczą przyczyniają się do wypracowania określonego zysku. Nawet jeśli pracodawca nie otrzymuje refundacji wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne pracownika młodocianego, to przeznaczane na te zobowiązania kwoty są i tak znacznie niższe niż wydatki, jakie musiałby ponieść na wynagrodzenie i składki pracownika niewykwalifikowanego, zatrudnionego w to miejsce. Natomiast ci młodzi ludzie, z którymi pracodawcy rozwiążą umowy o pracę mogą kontynuować obowiązek nauki w systemie szkół zawodowych, gdzie także w planie nauczania są przewidziane praktyki zawodowe. Osoby pochodzące z rodzin najbiedniejszych powinny zaś uzyskać wsparcie systemu stypendialnego.

Jednocześnie warto przypomnieć, iż minister właściwy do spraw pracy, pomimo posiadania w swych kompetencjach pewnych zadań z zakresu wspierania pracodawców prowadzących przygotowanie zawodowe młodocianych, nie jest właściwym organem odpowiadającym za edukację młodzieży na poziomie zawodowym. Za kształcenie osób młodych objętych obowiązkiem nauki, w tym za kształcenie zawodowe, odpowiada Minister Edukacji Narodowej i do jego kompetencji należy wprowadzenie zmian w szkolnictwie zawodowym. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej wspiera reformę szkolnictwa zawodowego dostarczając m.in. informacji o sytuacji w obszarze zatrudnienia i bezrobocia na rynku pracy, a także prowadząc badania nt. oczekiwanych przez pracodawców kwalifikacji zawodowych.

Odnośnie niemieckich ofert kształcenia polskiej młodzieży, to ogólne przepisy prawa pierwotnego Unii Europejskiej, będące gwarancjami prawnymi o charakterze nadrzędnym

w stosunku do przepisów krajowych, regulują zarówno prawo do swobodnego przemieszczania się obywateli Unii Europejskiej, jak i dostępu do kształcenia zawodowego na jej terytorium. Prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania przez obywateli Unii Europejskiej na terytorium Państw Członkowskich gwarantują art. 20 ust. 2 lit. a i art. 21 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej . Również art. 166 ust. 2 tiret 3, umiejscowiony w Tytule XII „Edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport” ww. traktatu, w sposób wyraźny wskazuje, że działanie Unii zmierza do ułatwienia dostępu do kształcenia zawodowego i sprzyjania mobilności instruktorów i kształcących się, a zwłaszcza młodzieży. Z powyższych przepisów w sposób jednoznaczny wynika prawo do zdobywania umiejętności zawodowych przez obywateli polskich na terytorium całej Unii Europejskiej, a nie tylko kraju macierzystego.

Ponadto absolwenci gimnazjów jako osoby niepełnoletnie zgodnie z art. 92 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.) aż do osiągnięcia pełnoletności pozostają pod władzą rodzicielską. I tylko rodzice mogą podjąć w tym przypadku decyzję o wyjeździe dziecka do szkoły w Niemczech. Przy tym należy zauważyć, że art. 70 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje rodzicom wolność wyboru dla ich dzieci szkoły innej niż szkoła publiczna. Nie istnieje zatem możliwość prawnego zakazu nauki absolwentów polskich gimnazjów w niemieckich szkołach zawodowych.

Należy jednak podkreślić, że z informacji uzyskanych w kuratoriach oświaty z województw położonych wzdłuż granicy polsko-niemieckiej wynika, iż do chwili obecnej nie zaobserwowano w szkołach prowadzenia, przez niemieckie izby rzemieślnicze lub inne organizacje czy instytucje reprezentujące niemieckich pracodawców bądź rządy landów położonych przy granicy z Polską, akcji nakłaniania polskich uczniów do podjęcia nauki w niemieckich szkołach. Spotkania z przedstawicielami niemieckich szkół lub stowarzyszeń odbyły się w kilku polskich szkołach, które od lat współpracują ze stroną niemiecką, między innymi w zakresie organizowania w niemieckich ośrodkach kształcenia zawodowego praktycznej nauki zawodu dla uczniów polskich szkół prowadzących kształcenie zawodowe.

Projekty umożliwiające udział młodym obywatelom z Polski w przygotowaniu zawodowym w ramach praktyk zawodowych i wymiany między szkołami realizowane są w ramach Euroregionu Szprewa-Nysa-Bóbr. Podobne projekty są planowane w przyszłości w Meklenburgii-Pomorzu Przednim w ramach Euroregionu Pomerania i w Saksonii w ramach Euroregionu Nysy. Projekty te w chwili obecnej mają zasięg lokalny i ich celem jest głównie pogłębianie współpracy w ramach Euroregionów. Takie projekty poprawiają stosunki dwustronne w regionach przygranicznych, dają możliwość młodzieży zdobycia kwalifikacji